SKIEN KOMMUNE

Kommunedirektørens vurdering av innspill fra oppstartsfase av begrenset rullering

1 Offentlige organer (statlige, regionale myndigheter og kommuner)

Riksantikvaren
Miljørettet helsevern
Statnett AS
Bamble kommune
Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Kulturkontoret (internt innspill)
Kystverket
Miljørettet helsevern i Grenland
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Mattilsynet
Telemark fylkeskommune

2 Kommunale utvalg, råd og partier

Eldrerådet
Rådet for personer med funksjonsnedsettelse
Ungdomsrådet

3 Lokalutvalg

Gimsøy lokalutvalg
Øvre Gjerpen lokalutvalg
Gulset lokalutvalg
Kilebygda lokalutvalg
Klovholt, Vold og Søtvedt lokalutvalg
Klyve lokalutvalg
Lunde lokalutvalg
Melum lokalutvalg
Ytre Gjerpen lokalutvalg
Gjerpen lokalutvalg
Åfoss lokalutvalg
Valebø lokalutvalg

4 Organisasjoner og foreninger

Grenland luftsportssenter AS (GLSS AS)
Biskopen i Agder og Telemark
Telemark landbruksselskap
Skien idrettsråd
Grenland fallskjermklubb (GFSK)
Forum for natur og friluftsliv i Telemark
Skien kirkelige fellesråd
Grenland modellbilklubb
Treindustriens landsforening
HV 03 Telemark og Buskerud heimeverndistrikt
Jordvernforeningen Telemark

5 Øvrige aktører (utbyggere, grunneiere og privatpersoner)

Lede AS
Tron Olav Tinnes
Telemark Toto
Nye Veier
Skauen Bergh
Øyvind Ambrossen
Scheen As
Thea Dale Lauritsen
Bjørntvedt utvikling AS
Løvenskiold-Fossum
Trond Sem
Adapt Arkitekter AS
Svanberg byggteknikk
Ellen Dagsrud
Allstad AS
Tor Axel Eliassen
Niels Torp+ Arkitekter MNAL
Bane NOR SF
Håkon Nedberg
Henrik Aulie Søvik
Løvenskiold-Fossum / Erik Olsson
Eurojuris Telemark
Børve Borchsenius AS
Emma Louise Langård

1 Offentlige organer (statlige, regionale myndigheter og kommuner)				
Kategori	**Aktør**	**Nr. i websak**	**Referert innspill**	**Kommentar**
1	Riksantikvaren	27	Det er fylkeskommunen som representerer kulturminneforvaltningen i saker etter plan- og bygningsloven. Riksantikvaren vil kun uttale seg på forespørsel fra fylkeskommunen, og da direkte til fylkeskommunen, dersom planarbeidet kan få virkning for kulturminner som Riksantikvaren har førstelinjeansvar for.	Tatt til orientering
1	Miljørettet helsevern	14	Uttalelse angående Kilevannet. Kilevannet ble frem til 2023 definert som kommunens «reservedrikkevannskilde» i kommuneplanens arealdel. I 2023 ble statusen for dette vannet endret til «krisevann». Hensynsone for sikring av nedslagsfelt for drikkevann er fremdeles opprettholdt på grunn av spredt beboelse som bruker Kilevannet som drikkevannskilde. Skien kommune har bedt Mattilsynet og Miljørettet helsevern i Grenland om en uttalelse, slik at kommunen kan utarbeide tydelige regler knyttet til Kilevannet. I tilknytning til den kommende revisjonen av kommeplanens arealdel anbefaler Miljørettet helsevern i Grenland at Skien kommune gjennomfører en risikovurdering for å avklare om det er forhold i og rundt Kilevannet som kan bidra til at drikkevannskvaliteten forringes. Kommunen har ansvar for å sikre drikkevannskilder og nedbørsfelt mot forurensning. Miljørettet helsevern i Grenland anser at dersom kommunen stiller krav til at det kun tillates innlagt vann med gråvannsutslipp og avløps-frie toalettløsninger for fritidsboliger i dette området, vil faren for forurensede utslipp til vannet reduseres. Så lenge risikovurderingen ikke avdekker forhold som kan ha negativ påvirkning på vannet, og at foreslåtte krav til utslipp av avløpsvann fastsettes, vurderer Miljørettet helsevern i Grenland at hensynsonen for sikring av nedslagsfelt for drikkevann fra kommuneplanens arealdel rundt Kilevannet bør kunne fjernes.	Det er ikke gjort en risikovurdering av forhold i og rundt Kilevannet. Kommunen avventer å ta ut hensynssone drikkevann for Kilevannet i kommuneplanens arealdel.

1	Statnett AS	26	Statnett har særskilt anleggskonsesjon etter energiloven for transmisjonsnettanlegg i Skien kommune. Dette innebærer at Statnett eier og drifter følgende anlegg i kommunen: - Grenland transformatorstasjon - Rød transformatorstasjon - 420 kV Grenland - Rød - 420 kV Holen - Rød - 300 kV Flatin – Rød - 300 kV Rød – Porsgrunn Transmisjonsnettledninger og transformatorstasjoner skal ikke inntegnes som ett planformål i kommuneplanen, men innarbeides i plankartet som hensynssone med SOSI-kode H740 (båndlegging etter Energiloven) og tilhørende reguleringsbestemmelser. Statnett ber om at følgende reguleringsbestemmelse knyttet opp mot hensynssonen for transmisjonsnettanleggene: Det er ikke tillatt med ny bebyggelse innenfor hensynssonen og alle tiltak i terrenget og anleggsarbeid innenfor hensynssonen skal på forhånd avklares med ledningseier. Avstandskrav til de ulike transmisjonsnettledningene er opplyst i innspillsbrevet. Anleggsarbeid nært spenningssatte anlegg må skje på en måte som ikke gir fare for Statnetts ledninger eller skade på personell, maskiner og utstyr. I tillegg til byggeforbudsbeltet er det en varslingsavstand på 30 meter fra ytterste strømførende fase på ledningen. Når det gjelder ROS-analyse ber vi om at denne gjennomføres med hensyn til transmisjonsnettet som kritisk infrastruktur både med hensyn til ferdig bygget anlegg og med hensyn til anleggsgjennomføring. Videre opplyser Statnett at de har sendt melding til NVE med alternativer for ny 420 kV forbindelse mellom Bamble, Porsgrunn og Tønsberg	En slik bestemmelse finnes i gjeldende arealdel. Informasjon og kunnskap om transmisjonsnettet er med i konsekvensutredningen. Kommunen er informert om arbeidet, men det gjøres ikke

			transformatorstasjon. Formålet med meldingen er å gjøre det kjent at Statnett har startet planlegging med oppgradering av eksisterende forbindelse til 420 kV, og at det er meldt flere alternative traseer for 420 kV forbindelse. Eksisterende 300 kV kraftledning skal saneres når ny 420 kV kraftledning er satt i drift. Framdrift for arbeidet er vist i innspillsbrevet.	endringer i arealdelen nå, før det eventuelt er avklart hvor traseen skal gå.
1	Bamble kommune	33	Ingen merknader.	Tatt til orientering
1	Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)	42	DMF mener at planbeskrivelsen bør revideres til å omtale viktige mineralressurser i kommunen og hvordan arealformålet råstoffutvinning skal brukes. Viser videre til notat med arealinnspill som skal vurderes på nytt i det videre planarbeidet. Av disse innspillene er det fire som berører jernprovinsen Fossum jernverk, og fire som berører sand- og grusforekomsten Geiteryggen. DMF ga innsigelse til fire av disse områdene ved forrige rullering av arealdelen. I arbeidet med arealdelen må kommunen identifisere vesentlige virkninger av forslag til endret arealbruk på viktige mineralressurser. I dette arbeidet må grus- og pukkdatabasen og mineralressursdatabasen fra NGU og DMF sine konsesjons- og uttakskart legges til grunn. Alle nye områder som kommer i nærheten av, eller i berøring med, mineralske forekomster, provinser eller masseuttak, bør vurderes om de gjør ressurser utilgjengelige for framtida. Gjeldende bestemmelser i arealdelen er i tråd med DMFs generelle råd om at masseuttak bør ha reguleringsplan. Mener at kommunen i tillegg bør vurdere: • Egne krav ved regulering av areal avsatt til råstoffutvinning, for eksempel utredning av landskapsvirkninger, avbøtende tiltak underveis i drift av masseuttak og ønsket etterbruk. • Et generelt krav til sikring og skjerming av masseuttak. • Retningslinjer tilknyttet bestemmelser for masseuttak: «Uttak av mineralske ressurser skal skje i henhold til mineralloven. Uttak over	Mineralressurser er med som tema i konsekvensutredningen hvor det er aktuelt. Eget plankrav for råstoffutvinning og krav og retningslinjer for masseuttak vurderes ikke ved denne rulleringen.

			500 m3 er meldepliktig, og uttak over 10 000 m3 krever driftskonsesjon etter mineralloven. • Krav om massehåndteringsplan for planer eller tiltak som genererer overskuddsmasser. DMF informerer om at det i Skien kommune er flere grus- og pukkforekomster som er vurdert til nasjonal eller regional betydning av NGU som er helt eller delvis utenfor områder avsatt til råstoffutvinning. DMF mener at kommunen her bør vurdere å bruke hensynssone for å synliggjøre forekomstene. Hensikten med en slik hensynssone kan være å sørge for at det ikke foretas utbygging eller tiltak som kan vanskeliggjøre senere utvinning av mineralske ressurser.	Kommunen har god kjennskap til ressursene og ser det ikke som hensiktsmessig å innarbeide hensynssoner ved denne rulleringen.
1	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	43	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk. NVE har utarbeidet en kartbasert veileder for kommuneplanens arealdel. Veilederen kan være et nyttig hjelpemiddel for å få oversikt over hvilke forhold som må avklares videre. NVE forutsetter at kommunen i ROS-arbeidet sikrer at ny og oppdatert kunnskap om fare for flom, skred, erosjon og overvann blir benyttet, og at dette blir lagt til grunn for arealplanleggingen. Skien kommune har store areal som kan være utsatt for flom og skredfare og dermed betydelige utfordringer med naturfare og samfunnssikkerhet. NVE uttaler at den beste måten å forebygge skadepotensialet av flom og skred er gjennom kartlegging, god arealplanlegging og sikring i kommunene. Det er viktig at kommunen har god kunnskap om områder som er sårbare for flom	Generell informasjon om NVE Kommune har brukt aktuelle data fra NVE i arbeidet. Ny kunnskap er brukt i konsekvensutredning og ROS-analyse Skien kommune har generelt et stort fokus på de tema NVE her tar opp.

			og skred, og at det er utarbeidet gode lokale beredskapsplaner. Naturlige flomveier må ikke bygges ned, og utbyggingen bør heller ikke øke andelen tette overflater. Arealstrategien bør omtale at framtidige utbyggingsområder i utgangspunktet ikke bør plasseres i områder utsatt for naturfare. Arealstrategien bør også være tydelig på at bekker ikke skal lukkes og se på muligheter for å åpne lukkede bekker. For de verna vassdragene i kommunen må de rikspolitiske retningslinjene for verna vassdrag legges til grunn ved utarbeidelse av bestemmelser til planen. Tiltak må ikke komme i konflikt med vernegrunnlaget. NVE oppfordrer til å vurdere hvordan kommunalt planarbeid kan legge til rette for: • Ny fornybar kraftproduksjon • Samlokalisering av virksomhet med overskuddsvarme med aktivitet som har behov for varme • Effektiv energibruk i bygninger	Ved begrenset rullering er det ikke lagt opp til å endre arealstrategi. Tatt til orientering Fornybar kraftproduksjon er ikke en del av denne rulleringen. På gromstul vurderes det nytt næringsområde som skal ta imot overskuddsvarme. Arealet er ikke tatt med i arealdelen enda. Effektiv energibruk er ikke et tema ved denne rulleringen.
1	Kulturkontoret (internt innspill)	52	Kulturkontorets er bekymret for innspill 129, 115 og 77 - Furuheim ved Rødmyr, hvor idrettsanlegg og LNF skal vurderes omgjort til næringsarealer. Disse arealene er viktige med tanke på framtidig utvikling av idrettsmiljøet i Skien. Det at området er et gammelt deponi vil vanskeliggjøre etablering av idrettsbygg, men arealet vil fremdeles egne seg godt for utendørs idrettsanlegg som ikke krever større grunnarbeider. Området ligger i tilknytning til Skien fritidspark og BMX-anlegget, og har dermed et godt utviklingspotensial for utendørsanlegg.	Kommunedirektøren foreslår at areal for idrettsformål beholdes. Viser til vurderinger i konsekvensutredningen.

			Kulturkontoret mener videre at det er viktig å beholde motorsportanlegget på Geiteryggen. Det finnes ikke tilsvarende idrettsanlegg andre steder i kommunen, og det er også vanskelig å finne erstatningsareal. Idrettsklubben har vært i vekst de siste årene, og har nå en god medlemsmasse av både barn, ungdom og voksne. Kulturkontoret peker avslutningsvis på utfordringen med knapphet på idrettsarealer i kommunen, og at det er viktig at det avsettes utvidelsesmuligheter i tilknytning til de eksisterende idrettsanleggene. Idrettslagene har en viktig oppgave i nærmiljøene, og anleggene brukes til både organisert og uorganisert aktivitet.	Kommunedirektøren foreslår ikke å endre arealformål for motorsportanlegget. Utvidelse av idrettsanlegg er ikke tema ved denne rulleringen.
1	Kystverket	58	Kystverket er en nasjonal etat for kystforvaltning, sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning. Kystverket ligger under Nærings- og fiskeridepartementet. Kystverket har konkrete innspill til plankart og bestemmelser for farleder, havneområder, kaianlegg, manøvreringsareal i sjø ved havn og kaier, ankringsområder og navigasjonsinnretninger. Planforslagets eventuelle påvirkning på eksisterende og framtidige havneområder må gjøres rede for. Aktiviteter ved kaier kan medføre støy. Kystverket anbefaler at støyfølsom bebyggelse legges i god avstand til kaianlegg, slik at det ikke oppstår konflikter knyttet til støy, brukstid mv.	Ved forrige rullering ble det innarbeidet farled og ankringsområde i Vollsfjorden. Ser ikke grunnlag for flere endringer nå. Etter det vi kan se vil ikke areaformålsendringer ved denne rulleringen berøre kystverkets ansvarsområder.
1	Miljørettet helsevern i Grenland	59	Miljørettet helsevern mener at kommunen bør vise varsomhet med å tillate etablering av bebyggelse med bruksformål som er følsomt for luftforurensning i områder som har høy luftforurensning. Det anbefales heller ikke å tillate etablering av boliger i områder som er utsatt for støy. Miljørettet helsevern peker på viktigheten av tilgang til kollektivtilbud og tilgjengeligheten til friluftsområder, grønt areal og naturopplevelser.	Ingen nye boligområder i områder med høy luftforurensning eller med mye støy. Kollektivtilbud er spesielt lagt vekt på ved vurdering av boligområder.

			Miljørettet helsevern har innspill til noen av de boligområdene som er foreslått vurdert på nytt. Dette gjelder 64_1 og 64_2 på Strømdal og 34 på Bratsberg, samt 61_1 og 61_2 i Bøgrenda. Det frarådes at disse områdene tas inn som boligområder, de tre førstnevnte fordi arealene i dag er viktige for rekreasjon og friluftsliv for beboerne i nærområdet. De to områdene i Bøgrenda frarådes at tas inn i planen grunnet nærhet til datasenter og annet anleggsområde, samt lang avstand til skole, barnehage og andre samfunnsfunksjoner. Det pekes videre på at Skien kommune mangler datagrunnlag for temaet forurensning, og at det i planforslaget kun er oppgitt støysonekart. Luftsonekartet fra Miljødirektoratet må føres inn i planen. Målinger fra Lensmannsdalen viser målinger som overskrider grenseverdier satt i forurensningsforskriften.	Kommunedirektøren foreslår at innspillene ikke tas med i planen. Se konsekvensutredning for begrunnelse. Luftsonekart er tatt med som datagrunnlag i konsekvensutredningen.
1	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	79	Generelt Statsforvalteren mener at planprogrammet gir et godt grunnlag for konsekvensutredning og videre kommuneplanarbeid. Minner samtidig om kommunens ansvar som planmyndighet, og forholdet til gjeldende statlig politikk og føringer, deriblant Nasjonale forventninger, og de to nye planretningslinjene for arealbruk og mobilitet og for klima og energi. Konsekvensutredning Statsforvalteren viser til departementets veileder for konsekvensutredninger og minner om Miljødirektoratets veileder om konsekvensutredning av klima og miljø. Nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet De nye statlige planretningslinjene må legges til grunn for arbeidet med arealdelen. For en by med størrelse som Skien må det ifølge retningslinjen legges stor vekt på å samordne utbyggingsmønster og transportsystem for å oppnå løsninger som er arealeffektive, begrenser transportbehovet og legger	Statlige planretningslinjer er lagt til grunn. Kunnskapsgrunnlag om næringsareal viser at kommunen har betydelig med næringsareal, og derfor foreslås

			til rette for kollektivtransport, sykkel og gange, samt fortetting rundt knutepunkter. Nye utbyggingsområder skal lokaliseres slik at dette oppnås. Muligheten for å bygge innenfor eller i tilknytning til eksisterende byggeområder skal vurderes og utnyttes før nye utbyggingsområder settes av og tas i bruk. Statsforvalteren forventer at det i arbeidet med arealdelen gjøres de nødvendige kartlegginger av fortettings- og transformasjonspotensialet i eksisterende utbyggingsområder, og at dette tas i bruk før man avsetter nye LNFR- og grøntområder til utbygging. Nye statlige planretningslinjer for klima og energi Retningslinjene stiller flere nye krav til kommunene knyttet til klima i arealplanleggingen, og det er viktig at kommunen setter seg inn i disse. I retningslinjene slås det fast at hensynet til klima, natur og energi skal ha høy prioritet i sektorenes arbeid, og sees i sammenheng. Planbeskrivelsen og saksframlegget skal vise hvordan nasjonale hensyn til klimagassreduksjon, klimatilpasning og energi er ivaretatt. Nedbygging av karbonrike arealer skal unngås. Karbonrike arealer omfatter myr og våtmark, og skog av høy bonitet. Omdisponering av karbonrike arealer kan gi grunnlag for innsigelse fra miljødirektøren. De nye føringene om karbonrike arealer understreker viktigheten av å finne utbyggingsområder på grå arealer, og vektlegge fortetting og transformasjon i planleggingen. Planvask og urealiserte byggeområder Statsforvalteren er positiv til at planvask skal være et tema i planarbeidet. Statsforvalteren er opptatt av at kommunene i kommuneplanprosessen også gjør en ny vurdering av ikke-realiserte utbyggingsområder opp mot hensynet til nasjonale interesser, ny kunnskap, og nye føringer. Vi forventer at kommunens vurderinger av urealiserte byggeområder synliggjøres i	det kun et næringsområde på grått areal. Det er ikke gjennomført en detaljert fortettingsanalyse av eksisterende utbyggingsområder for næring. Det anses som ikke nødvendig ettersom det hovedsakelig er grå arealer som foreslås endret. Hensynet til klima og energi er ivaretatt i konsekvensutredning og planbeskrivelse. Det foreslås ikke utbygging av karbonrike områder. Det tas også ut noen områder som består av karbonrike arealer. Ved begrenset rullering har vi valgt å fokusere på boligarealer som kan tas ut. Andre formål kan vurderes ved neste rullering.

			plandokumentene. Statsforvalteren kan komme til å vurdere innsigelse til eksisterende, urealiserte områder i kommuneplanen dersom disse er i konflikt med nasjonale interesser. Naturmangfold Statsforvalteren registrerer at flere av arealinnspillene vil berøre arter og naturtyper av nasjonal interesse eller ligger på kalkgrunn som har stort potensial for naturverdier. Norge og verden står i en naturkrise, og i henhold til rikspolitiske retningslinjer og nasjonale forventninger er det svært viktig at arter og naturtyper av nasjonal interesse, samt områder med potensial for slike kartlegges og ivaretas. Tidligere avsatte byggeområder som man nå ser at er i konflikt med naturverdier av nasjonal interesse, bør tilbakeføres til LNF-formål. Kommunen må ta inn hensynssoner for bevaring av naturmiljø i arealdelen for å sikre viktige naturverdier, og knytte gode retningslinjer til disse. Betydningen av sammenhengende naturområder må vektlegges i arealplanleggingen, og fragmentering av natur bør unngås. Viktige korridorer for naturmangfold må sikres. Om utredning av naturmangfold Konsekvenser for naturmangfoldet skal utredes i konsekvensutredningen. Der det avsettes nye områder til utbygging eller annen endret arealbruk, må kommunen sørge for at utdatert kartlegging av naturmangfoldet oppdateres, og der det ikke finnes tidligere kartlegging, må dette utføres. Kommunen må sørge for at alle nye byggeområder blir NiN-kartlagt i forbindelse med rullering av arealdelen, dersom de ikke er kartlagt tidligere. Samfunnssikkerhet og beredskap	Kommunedirektøren foreslår ikke nye utbyggingsområder i konflikt med nasjonalt viktige naturverdier. Det er ikke gjort et arbeid med å innarbeide hensynssoner for nye funn. Kan vurderes ved hovedrullering. Dette skal vi følge opp i planarbeidet.

			Overvannshåndtering, støyhåndtering, flom- og skredsikring er eksempler på arealkrevende sikringstiltak som best ivaretas på overordnet plannivå. ROS-analysen må beskrive mulige uønskede hendelser som kan ha betydning for det som planlegges, både naturhendelser og hendelser i virksomheter, innenfor eller utenfor planområdet. ROS-analysen skal være beslutningsgrunnlag for å avgjøre om områder kan bebygges, og om det må tas spesielle hensyn som skal innarbeides i bestemmelser eller kart. Kommunen må ha særskilt søkelys på uønskede hendelser som kan ramme kritisk infrastruktur. Dersom tiltak skal kunne realiseres direkte med hjemmel i kommuneplanens arealdel, må kommunen ha sikret at krav om kartlegging, risikovurdering og oppfølging på reguleringsplannivå er ivaretatt gjennom kommuneplanprosessen. Dette gjelder for eksempel i LNF-områder hvor det tillates spredt bebyggelse uten krav om reguleringsplan. I totalberedskapsmeldingen tydeliggjør regjeringen at det sivile samfunnet må være forberedt på krise og krig, og utvikle et samfunn som understøtter militær innsats og som motstår sammensatte trusler. NATOs nye konsept for vertslandsstøtte (Host Nation Support-konsept) forutsetter at landene som skal yte slik støtte har nødvendig og velfungerende infrastruktur som vei, jernbane, flyplasser, havner, sykehus, strømforsyning, telenett og tjenester som kost og losji, vaskeri-, brøyte-, entreprenør- og transporttjenester. Kommuner i Norge med havner, blir bedt om å forberede	Disse forhold ivaretas i ROS-analyse. Det er ikke gjennomført nye kartlegginger og risikovurderinger der hvor tiltak kan realiseres direkte fra kommuneplanen. Kommunedirektøren vurderer at dette vil gjøre planarbeidet av vesentlig større omfang. Det vil være aktuelt å kreve kartlegginger på byggesaksnivå eller kreve reguleringsplan der det er behov.

			Vertslandsstøtte, ved å planlegge for mottak og understøttelse av allierte styrker, slik at man kan være best mulig forberedt på en eventuell understøttelse av en militær innsats. Kommunen oppfordres med bakgrunn i beredskapshensyn og en verdenssituasjon preget av økende usikkerhet, til å gjøre en grundig vurdering av behovet for å benytte innspillsområdene sør for Skien flyplass (67_1 og 67_2) til næringsformål. En eventuell utbygging i dette området kan påvirke innflygingen til rullebane 01 og medføre restriksjoner på hvilke flytyper som kan benytte flyplassen. Dette kan igjen svekke flyplassens fremtidige rolle i beredskapssammenheng, og ha konsekvenser for forsyningssikkerhet, forsvar og beredskap. Klimatilpasning Regjeringen forventer at det tas hensyn til et endret klima i planleggingen, og at de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger, samt et tilstrekkelig langt tidsperspektiv, legges til grunn når konsekvenser av klimaendringer vurderes. Regjeringen forventer videre at bevaring og restaurering av naturområder eller etablering av naturbaserte løsninger vurderes for å tilpasse samfunnet til klimaendringene. Landbruk og jordvern Statsforvalteren registrerer at flere av arealinnspillene vil medføre omdisponering av dyrka jord, herunder innmarksbeite og dyrkbar jord. Det skal svært mye til for å omdisponere dyrka og dyrkbar jord og kan ikke på nåværende tidspunkt se at det er begrunnet godt nok hvorfor jordvernet må vike. Dersom det ikke tas tilstrekkelig hensyn til jordvernet, kan dette gi grunnlag for innsigelse. Matjord må sees på som en ikke-fornybar ressurs av nasjonal interesse som skal tas vare på for all framtid. Det bør ikke være et argument	Kommunedirektøren foreslår ikke å innarbeide disse arealene. Viser til konsekvensutredningen. Kommunedirektøren foreslår ikke å innarbeide nye arealer som innebærer omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord. Kommunedirektøren foreslår ikke å innarbeide innspill som innebærer omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.

			for å omdisponere matjord at kommunen har tilbakeført areal til LNFR-formål i en annen del av kommunen. Landbruksavdelingen forventer at kommunen i arbeidet med arealdelen søker løsninger som motvirker press på jordbruksarealer, både med hensyn til fragmentering og ved at det sikres tilstrekkelige avstander for å unngå konflikter med f.eks. boligområder på grunn av forhold som støy, støv og luktplager. Gjeldende kommuneplan har en bestemmelse om buffersone mot landbruksareal som skal følges opp i detaljplanleggingen. Statsforvalteren forventer at denne videreføres. Forurensning Kommunen bør gi planbestemmelser for å hindre en arealbruk som medfører risiko for spredning av miljøgifter, eller gir skader på mennesker eller miljø. Statsforvalteren beskriver viktigheten av å registrere, synliggjøre og å sette tydelige bestemmelser for områder med forurenset grunn, deponier og forurenset sjøbunn. Dersom kommuneplanen åpner for at det i næringsområder kan etableres virksomheter med potensiale for akutt forurensning til vassdrag, må det gis bestemmelser for å redusere konsekvensene av slike hendelser. Kommunen bør vurdere om det er behov for å avsette areal for permanente eller midlertidige snødeponier. Ved opprettelse av deponi for overskuddssnø må det gjøres en stedsspesifikk risikovurdering for å kartlegge om snøen som er planlagt deponert kan medføre skade eller ulempe på nærliggende sjø, vassdrag eller grunn. Statsforvalteren er svært restriktiv når det gjelder dumping av snø i sjø og vassdrag, og dette skal i all hovedsak unngås. Masseforvaltning Regjeringen forventer at helhetlig masseforvaltning blir avklart i regionale og kommunale planer. Planer for større bygge- og anleggsarbeider skal avklare	Kommunedirektøren foreslår at buffersone beholdes. Planbestemmelser om dette tema kan vurderes ved neste rullering. Det er nå etablert et nytt område for snødeponi ved Geiteryggen. Saken er behandlet av Statsforvalteren. Nye områder for snødeponi blir ikke vurdert nå. Masseforvaltning kan bli et tema ved neste rullering.

			hvordan overskuddsmasser skal disponeres, samt hvordan nødvendig areal til håndteringen skal sikres. Videre skal muligheten for ombruk og materialgjenvinning vurderes, og massebalanse tilstrebes. Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å ta konkret stilling til hvordan masseforvaltning skal følges opp i fremtidig arealplanlegging. Støy og luftkvalitet Kommunen må i sin arealplanlegging ta hensyn til utfordringer knyttet til støy og luftkvalitet. I kommuneplanen bør det avklares hvilke områder som er egnet for støyfølsom arealbruk, og hvilke områder som er egnet for støyende virksomhet. Bestemmelsene kan utformes på ulike måter, men det er viktig at bestemmelsene sikrer at det stilles krav til støy også ved gjennomføring av enkeltsaker og tiltak i medhold av eldre reguleringsplaner hvor støy kan være mangelfullt ivaretatt. Dersom et område har luftforurensning som overstiger de anbefalte grenseverdiene i Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1552) i tillegg til støyutfordringer, bør det tas særlige hensyn i planleggingen. Lysforurensning Statsforvalteren minner om at kommunene har hjemmel til å stille krav og kan regulere og legge føringer på belysning som er negativt både for mennesker og for naturmangfold. Regulering av lysforurensning er ekstra viktig nær verneområder og andre viktige naturområder. Strandsonen langs sjø 100-metersbeltet langs sjøen skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Eldre reguleringsplaner som gir mulighet for utbygging i strid med retningslinjene, bør revideres eller oppheves. Gjeldende kommuneplan har fastsatt byggegrenser mot sjø i plankart og bestemmelser. Statsforvalteren forventer at disse opprettholdes og byggegrensen eventuelt justeres dersom utbyggingsområder tas ut. Eventuelle endringer i byggegrensene må synliggjøres tydelig i plandokumentene ved offentlig ettersyn av arealdelen.	Håndtering av overskuddsmasser fra datsenterprosjektet på Gromstul håndteres som egen sak. Støy og luftkvalitet er en del av konsekvensutredningen. Kommunen har bestemmelser om støy, og det foreslås å beholde dem nå. Lysforurensning følger ikke opp ved denne rulleringen. Gjeldende byggegrense langs sjøen skal videreføres. Arbeidet med planvask for bolig har ikke avdekket planer som er i strid med nasjonale føringer for strandsonen.

			Småbåthavner Statsforvalterens miljøavdeling har en streng holdning til nyetablering av brygger og småbåthavner/- anlegg og utvidelser av slike konstruksjoner i 100-metersbeltet langs sjøen. Generelt mener Statsforvalteren at det er en fordel om kommunen legger til rette for et mindre antall veldrevne større småbåthavner, fremfor mange mindre brygger og småbåthavner. Brygger og småbåthavner privatiserer og bygger ned arealene både langs sjøen og i sjøen, og disse konstruksjonene vil ha en negativ påvirkning på landskap, allmennhetens ferdselsmuligheter og naturmangfoldet.	Tema småbåthavner vil ikke inkluderes ved denne begrensede rulleringen.
			Vannforvaltning Regjeringen forventer at kommunene bidrar til gode miljøforhold i og langs vassdragene gjennom deltakelse i arbeidet med vannområdene, gjennomføring av miljøtiltak og god arealforvaltning. For verna vassdrag må Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag legges til grunn i planleggingen	
			En velutviklet kantvegetasjon langs vann og vassdrag bidrar til å holde tilbake næringssalter og jordpartikler, og den gir levesteder for dyr, fugler, insekter og planter. Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Bredden på kantvegetasjonen kan fastsettes av kommunen i planer etter plan- og bygningsloven.	Bredde på kantvegetasjon blir ikke vurdert ved denne rulleringen.
			Klimaendringene fører til økt nedbør og hyppigere og kraftigere styrtregn. Dette medfører økt flomvannføring i elver og bekker. Også utbygging, nydyrking i skog og myr samt drenering i produksjonsskog har bidratt sterkt til at avrenning og flom har økt betydelig. Utviklingen gir økt elve- og bekkeløpserosjon, og dermed økt partikkeltransport og grumsete vann.	Nye utbyggingsarealer vil vurderes med tanke på klimatilpasning.

			Dette forringer den økologiske tilstanden i ferskvann og sjø. Det er viktig å unngå ytterligere tap av arealer med stor evne til å magasinere nedbør, som skog og myr. Kommunene bør kartlegge arealer med betydning for klimatilpasning og ivareta naturtyper som våtmarker, myr, elvebredder og skog. Statsforvalteren peker på Skien kommunes ansvar som kystkommune i ytre Oslofjord, og viser til alle tiltakene i Oslofjordplanen som kommunene skal følge opp. Dette inkluderer blant annet reduksjon av avrenning og utslipp fra jordbruk og avløp.	Avrenning fra jordbruk og avløp håndteres i andre planer og tiltak.
			Landskap Landskapshensynet må tillegges vekt når det planlegges nye byggeområder. Plassering av for eksempel boligområder høyt i terrenget bør unngås, og det bør tas sikte på å velge løsninger som i størst mulig grad opprettholder det naturlige landskapet.	Landskap er et viktig tema i utredningene og har blitt vektlagt i beslutningene.
			Friluftsliv Hensynet til friluftsliv må konsekvensutredes og ivaretas ved avsetting av nye områder til utbygging o.l. Det må særlig tas hensyn til registrerte viktige og svært viktige friluftsområder og til statlig sikrede friluftsområder.	Kommunen vurderer at planforslaget i tilstrekkelig grad tar hensyn til barn og unge, samt universell utforming.
			Barn og unge, folkehelse og universell utforming Konsekvensene for barn og unge som følge av utviklingen i kommunen og planlagt utbygging må vurderes. Skolesituasjon, helsetilbud,	Det gjennomføres ikke nye utredninger, men hensynene

			trafikksikkerhet, fritidsbehovet til barn, fritidsmuligheter og psykisk helse er naturlige tema i denne sammenhengen. I utarbeidelsen av arealdelen må kommunen være bevisst på lokaliseringen av boligområder, skoler, kultur- og fritidsfasiliteter for å stimulere til trygg ferdsel og mulighet for fysisk aktivitet. Det er viktig at kommunen gjennom bestemmelser i arealdelen tilrettelegger for natur og grøntarealer i boligområder og korte avstander til gode plasser for lek og fysisk aktivitet. For barn og unge er det viktig at arealene i nabolaget som skal kunne brukes av alle, blir avsatt til offentlig formål. I tillegg til grøntområder og nærturterreng må kommunen ha fokus på å legge til rette for attraktive, bilfrie gang- og sykkelforbindelser. Kommunen må i arbeidet med arealdelen sikre at universell utforming blir tilstrekkelig ivaretatt, inkludert i planbestemmelsene. Gravplass Kommunen har et ansvar for at gravplasser er en del av tjenestetilbudet til innbyggerne, og skal sørge for, i samråd med gravplassmyndigheten, at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 % av kommunens befolkning. Valg av nytt areal gjøres best når arealdelen revideres. Areal til gravplass bør ha en geoteknisk vurdering, slik at det avklares så tidlig som mulig om grunnforholdene er egnet for gravlegging. Det må også vurderes om det er behov for særskilte tilrettelagte graver, for å imøtekomme ulike tros- og livssyn.	som nevnes her vurderes ivaretatt i planforslaget. Tema gravplasser blir ikke vurdert ved denne rulleringen.
1	Mattilsynet	80	Mattilsynet er sektormyndighet for fagområdene planter, helse og velferd hos fisk og dyr, mat og drikkevann. Som høringsinstans har Mattilsynet i oppgave å bidra til å ivareta nasjonale og regionale interesser innenfor de nevnte forvaltningsområdene. Mattilsynet viser til planprogrammet, hvor det framkommer at arealer som er i vesentlig strid med kjente nasjonale og viktige regionale interesser ikke skal vurderes på nytt. Mattilsynets forventning at hensynssoner til drikkevannskilder og bestemmelser for disse sonene da ikke vil berøres av rulleringen. Som en følge av dette, har Mattilsynet ingen merknader til det oversendte planprogrammet.	Hensyn til drikkevann er ivaretatt.

1	Bane NOR SF	75	Bane NOR viser til at det foreligger planer for å øke kapasiteten på Vestfoldbanen/Bratsbergbanen, og innføre flere og raskere tog som vil betjene kommunen. BaneNOR forventer at planen utformes med tilstrekkelig areal og kapasitet i knutepunkter og tilbringersystemet til å håndtere flere reisende. Dette er avgjørende for å få et effektivt kollektivsystem. Arealformålene ved stasjonene må være tilpasset dagens arealbruk og behovene for kapasitet/funksjonalitet i fremtiden. Jernbanen må ha korrekt formål i plankartet. Ber også om at det fastsettes sikringssone på terreng over jernbanetunneler. Fremtidige arealdisponeringer må ikke legge opp til konflikter som gjelder støy fra jernbanen. Arealpolitikken må heller ikke føre til økt risiko for flom, ras, skred eller annet som utfordrer jernbanens sikkerhet. Arealbruk må ikke gi økt fare for ulovlig ferdsel på sporet eller vesentlig økt bruk av planoverganger. Arealbruksendringer i nærheten av jernbanen må derfor vurderes med henblikk på om det kan gi behov for kryssing av jernbanen. Arealbruken må heller ikke tilføre mer vann til jernbanens drenering. BaneNORs krav til arealplanlegging i nærheten av jernbanen finnes i veileder om nasjonale jernbaneinteresser.	Ved forrige rullering ble det gjort endringer for å synliggjøre jernbanestrekningen med riktig arealformål. Utvidelse eller endring av stasjonsareal i kommunen vurderes ikke ved denne rulleringen. Etter kommunens kjennskap har det ikke vært meldt inn noen konkrete behov fra jernbanesektoren på dette området. Det er ikke lagt opp til ny arealbruk som utfordrer hensynet til jernbanen i kommunen.
1	Telemark fylkeskommune	91	Til varsel om oppstart Telemarksplanen Telemarksplanen tar for seg de regionale utviklingstrekkene og satsingsområdene for regionen. Skien kommune bør vurdere hvilke av disse som er spesielt relevante for Skien kommune de neste årene. Kunnskapsgrunnlag, statistikk og prosessbeskrivelse fra arbeidet med Telemarksplanen kan fritt brukes. Bystrategi Grenland og ATP Grenland	Telemarksplanen er en del av kunnskapsgrunnlaget for planen.

			Bystrategi Grenland 2024-2035 ble vedtatt i juni 2024. Bystrategien med innsatsområder, virkemidler og tiltak må forankres og følges opp i kommuneplanens arealdel med tilhørende retningslinjer og bestemmelser. Revisjon av kommuneplanens arealdeler i Skien og Porsgrunn vil, sammen med den reviderte regionale planen for arealbruk og mobilitet (den nye ATP Grenland), være del av et lokalt grunnlag for forhandlinger med staten om byvekstavtale, og bør tilpasses behovene i en framtidig statlig byutredning. Dette vil være sentralt for å komme videre med forhandlinger med staten og lykkes med en byvekstavtale. Fylkeskommunen mener at en økning av areal tilrettelagt for handel, vil være i strid med prinsippene i de regionale planene, og vi kunne gi grunnlag for innsigelse. Det å legge til rette for flere handelsarealer vil kreve at konsekvensene er tilstrekkelig belyst gjennom en handelsanalyse. Barn og unges interesser Det er viktig å ha klare og gode bestemmelser som ivaretar barn og unges krav til lekearealer i reguleringsplaner for boligområder. Grønnstruktur og lekearealer danner grunnlaget for gode bomiljø og må vektlegges i planlegginga av boligområder. Jordvern I 2023 vedtok Stortinget en ny nasjonal jordvernstrategi og strategien er tydelig på at jordvernet skal styrkes, og jordvern skal være et overordnet hensyn i arealforvaltningen. Det er avgjørende at jordvern og matsikkerhet vektes som nasjonalt og regionalt viktige hensyn i lokal arealpolitikk. Dersom det ikke tas tilstrekkelig hensyn til jordvernet, kan dette gi grunnlag for innsigelse. Næring Skien kommune bør legge til grunn at næringsareal skal velges ut og tilrettelegges slik at de gir minst mulig innvirkning på natur og klima. Fokus	Denne problemstillingen er svar ut i saksfremlegg og planbeskrivelse. Det ble laget nye bestemmelser om lekeareal ved forrige rullering. Disse vurderes ikke på nytt nå. Hensynet til jordvernet har vært viktig ved utarbeidelse av planforslaget. Kommunedirektøren foreslår kun å innarbeide et nytt

			bør være på videreutvikling av eksisterende næringsarealer og -områder. Alle næringsareal bør vurderes i forhold til energi tilgang. Fylkeskommunen anbefaler å prioritere næringer og verdikjeder hvor regionen har særskilte fortrinn. Klima og energi Fylkeskommunen tilrår at kommunen følger rettlederen - nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023-2027. I pkt 45 blir alle kommuner oppfordret til å sette mål for å redusere nedbyggingen og følge opp disse gjennom arealplanleggingen. Det går også fram klare forventninger om at en skal unngå utbygging i eller som kan negativt påvirke myrområder. Kommunen bør bruke arealplanlegging som verktøy til å kutte i klimagassutslipp. Samfunnsnytten av arealbruken må vurderes opp mot natur- og klimakostnadene. I tråd med regional klimaplan for Telemark anbefales det at det settes krav til miljøsertifiserte leverandører, av varer og tjenester, samt lavt klimafotavtrykk for gjennomføring av byggeprosjektet. Det bør også vurderes å sette krav til fossilfrie, utslippsfrie og avfallsfrie bygg og anleggsplasser. Vannressursforvaltning Regional vannforvaltningsplan for Vestfold og Telemark vannregion skal legges til grunn for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Vilt og fisk Viltets bruk av arealer endrer seg ofte over tid. Man må være oppmerksom på at eventuelle eldre viltkartlegginger ikke nødvendigvis viser hvilke områder som er viktige økologiske funksjonsområder for artene i dag. Det vil derfor ofte være behov for å hente inn oppdatert kunnskap og informasjon.	næringsareal, på areal som allerede er nedbygd. Brubergåsen håndteres i reguleringsplan. Kommunen har fokus på å prioritere utbygging. Det er primært næringsformål som er aktuelt å etablere i uberørte områder, og spesielt arealer som er tiltenkt grønn industri, eller kraftkrevende virksomheter. Ved denne rulleringen vurderes ikke krav til miljøsertifiserte leverandører og fossilfrie bygge- og anleggsplasser. Her må en også se på det juridiske handlingsrommet på en grundig måte. Vannmiljø, og deriblant vannforvaltningsplanen ligger til grunn for vurderinger i planarbeidet.

			Det er svært viktig å ivareta grøntkorridorer som knytter større skog- og utmarksområder sammen. Slike trekkveier kan være regionalt viktige og essensielle for ivaretakelsen av genetisk mangfold. Også lokalt kan slike traséer være svært viktig, for eksempel for artenes forflytning mellom sommer- og vinterbeiteområder. Elgen er den arten med størst krav til en korridor, og gjennom å sikre trekkveier for denne arten vil man samtidig ivareta interessene for en lang rekke andre viltarter. Man må være oppmerksom på viltets arealbehov i forbindelse med forslag om prosjekter som kan påvirke grøntstruktur/LNF. Det er viktig å opprettholde sammenhengende strukturer av naturområder og landbruksområder, slik at viltet kan finne oppholdsarealer og ha rom for å bevege seg i landskapet. I tillegg til skog og myr, er kantsoner i jordbrukslandskapet og langs vann og vassdrag verdifulle områder. Inntil tettsteder bør trekkveier for viltet ivaretas som en del av grønnstrukturen. De samme arealene er også verdifulle økologiske funksjonsområder for annet dyreliv. Man må derfor ha et særlig våkent øye for steder og strekninger der det allerede er vanskelig for viltet å ta seg fram. Automatisk freda kulturminner Flere av arealinnspillene som skal vurderes videre i planarbeidet berører eller ligger tett opp mot verdifulle kulturmiljøer, herunder automatisk fredede gravfelt og enkeltstående gravhauger av nasjonal verdi. Det er avgjørende at hensynet til disse nasjonalt viktige kulturminnene ivaretas i det videre planarbeidet. Dersom kommunen ønsker å få avklart forholdet til automatisk fredete kulturminner i kommuneplanens arealdel, i områder for bebyggelse og anlegg, må dette tas opp som et eget tema med regional kulturminneforvaltning. Kommunen må bekoste de undersøkelsene som er nødvendige for å kunne vurdere hvorvidt utbyggingen kommer i konflikt med automatisk fredete kulturminnene.	Det foreslås ikke nye utbyggingsområder som er i konflikt med vilt. Det foreslås ikke utbyggingsområder som er i konflikt med kulturminner eller miljøer av nasjonal interesse. Kommunen har ikke kartlagt aktuelle byggeområder for kulturminner. Dette må eventuelt gjøres ved regulering.

			Nyere tids kulturminner Fylkeskommunen råder til at kulturmiljø av nasjonal interesse synliggjøres som bestemmelsesområder i kommuneplanens arealdel, likt det som er gjort i kommunedelplanen for Skien sentrum som var på høring i 2024. Bestemmelsene skal sikre at viktige kulturlandskap og kulturmiljøverdier tas vare på, og at utviklingen i området skjer på en bærekraftig og ansvarlig måte som tar hensyn til det enkelte områdes karakter. Anbefaler at kommunen beholder ordlyden på bestemmelser og retningslinjer i eksisterende kapittel 1.8 Bevaring av eksisterende bygninger og annet kulturmiljø, i gjeldende kommuneplanens arealdel. I arbeid med Skien kommunens ROS-analyse anbefales det at kulturmiljø og kulturminner innlemmes som en del av arbeidet. Samferdsel Viser til at det er avvik mellom pågående reguleringsplan for Trommedalsvegen og flere av arealinnspillene for næring. Mener at det av hensyn til videre veiplanlegging for ny forbindelse mellom Trommedalsvegen – Menstadbrua ikke må jobbes videre med byggeområder som kan forhindre aktuelle løsninger for den nye forbindelsen. Dersom kommunen fremmer forslag om nye byggeområder i kommuneplanen som vil komme i konflikt med nye Trommedalsvegen eller ny forbindelse Fv.3294 Trommedalsvegen – Rv.36 Menstadbrua, kan dette gi grunnlag for innsigelse. Folkehelse Telemark fylkeskommune minner om revidert folkehelselov som trer i kraft fra 1. januar 2026. Det er naturlig at arbeidet med ny arealdel hensyntar kravene fra loven og benytter de begrepene som loven bruker. Minner også	Nye områder blir ikke innarbeidet nå. Kommunen legger opp til at vi beholder ordlyden i bestemmelse 1.8. Kommunedirektøren mener at kulturminner ikke hører inn under ROS-analyse, men er et tema i konsekvensutredningen. ROS-analysen handler om uønskede hendelser ned negative konsekvenser for liv og helse. Det foreslås ikke byggeområder som er i konflikt med hensyn til nye veger i områder. Folkehelse ikke et fremhevet tema i arealdelen, men inngår i

			om at systematikken som folkehelseloven setter krav til, fra oversikt over befolkningens helsetilstand via planlegging, tiltak og evaluering, må ivaretas i alle planer, også arealdelen. <u>Fylkeskommunens uttalelse til planprogrammet</u> Planprogrammet beskriver at kommunen skal vurdere tidligere innspill på nytt. Det er viktig at resultatene av denne arealgjennomgangen blir beskrevet i form av tabeller med arealstørrelser, kart og liknende på sammenlignbar form. Ber om at det i tabellen på side 19 i planprogrammet suppleres med felles gjennomførte utredninger, både innenfor transport, men også rapportene Verdiskapende fortetting i Grenland (2020), Byformveileder (2023) og Hva kjennetegner byer som vokser (2021) vil danne viktig grunnlag for kommunens begrensete rullering av arealdelen. I kapittel 2 under overskriften «utvalgte regionale strategier» beskrives «Strategi for næringsarealer i Grenland 2017» som en fylkeskommunal strategi. Det er den ikke. Strategien ble utarbeidet i fellesskap mellom Grenlandskommunene og Telemark fylkeskommune, og er vedtatt lagt til grunn for rullering av arealplaner i kommunene. Grenlandsrådet behandlet strategien i sitt møte 24. november 2017 (sak 25/17), og den ble deretter også vedtatt i kommunene. Også Bystrategi Grenland er et felles forpliktende samarbeid, ikke en regional strategi. Fylkeskommunen ber om at teksten her i planprogrammet endres før fastsetting. Fylkeskommunen peker på at ordet næring brukes i mange sammensetninger gjennom planprogrammet, med noe ulik språklig betydning, og ber kommunen om å presisere.	vurderingene av nye utbyggingsområder. Dette er beskrevet på en tydelig måte. Innspillene videre her ble håndtert ved behandling av planprogrammet ettersom det var konkrete innspill til planprogrammet for begrenset rullering av arealdelen.

			Medvirkning Fylkeskommunen mener at planprogrammet ikke tar tilstrekkelig stilling til hvordan medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, derunder barn og unge, skal skje. Det bes om at dette punktet konkretiseres. Vannmiljø Nye arealinnspill skal konsekvensutredes, og kommunen oppgir vannmiljø som tema for utredning. Den regionale vannforvaltningsplanen er ikke oppgitt som kilde. Fylkeskommunen forventer at det er metodikken i håndbok M-1941 eller tilsvarende som legges til grunn for utredningene knyttet til vannmiljø, og ber om at tabellen i kapittel 5 suppleres. Viser til den nye veilederen for Vannmiljø i arealplanlegging, der det står om kravene til kunnskapsgrunnlaget. Friluftsliv I tabellen på side 14 er det under temaet Nærmiljø, grønnstruktur og friluftsliv (folkehelse) vist til temakart viktige friluftsområder fra 2008. Skien kommune har kartlagt og verdsatt friluftslivsområdene sine i 2017, og kartleggingen ligger tilgjengelig Miljødirektoratets naturbase. Fylkeskommunen ber om at tabellen suppleres med dette datagrunnlaget. Planfaglige råd Fylkeskommunen peker på at forskrift om konsekvensutredninger legger til grunn at alle innspill om ny eller endret arealbruk skal vurderes, og at også vurderinger og siling av innspill som blir silt vekk tidlig i prosessen bør dokumenteres tydelig i den politiske prosessen. Konsekvensutredningen må vise alle utbyggingsområder i planforslaget slik det blir lagt ut til offentlig ettersyn. Fylkeskommunen ber om at det tydelig kommer frem av planmaterialet som blir sendt til offentlig ettersyn hvilke endringer som er gjort i forhold til gjeldende plan. Endringer som er på høring, skal være tydelig markert i plankartet.	

			Fylkeskommunen ber om at kommunen justerer framdriftsplanen før fastsetting av planprogrammet, og tar høyde for reell tid til medvirkning og samarbeid underveis. Fylkeskommunen minner om deres rolle som planfaglig veileder, og har gjerne møter og dialog i planprosessen slik at enklere problemstillinger kan løses før planforslaget legges fram til politisk behandling i kommunen.	
2 Kommunale utvalg, råd og partier				
2	Eldrerådet	48	Saken er tatt til orientering	-
2	Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	48	RÅPF viser til tidligere innspill. Boligområder bør legges til steder som ligger til rette for universell utforming.	De områdene kommunedirektøren foreslår vil kunne ha universell utforming.
2	Ungdomsrådet	48	Saken er tatt til orientering.	
3 Lokalutvalg				
3	Gimsøy lokalutvalg	21	Lokalutvalget undrer seg over at administrasjonen legger opp til ny vurdering av innspillsområdene ved Geiteryggen, Vindalsåsen og Solum, da det ved forrige rulllering kom frem at utbygging av disse områdene ville få vesentlige negative konsekvenser. Utvalget mener at prosessen ikke er godt nok håndtert med tanke på å sikre medvirkning fra berørte parter. Videre er utvalget kritisk til at områdene ved Solum skal vurderes på nytt, da dette vil degradere funksjoner som kan være viktige i beredskapssammenheng. For arealene på Geiteryggen og Vindalsåsener Gimsøy lokalutvalg sterkt bekymret for dagens attraktive og populære friluftsområder samt veletablerte idrettsanlegg i området. Lokalutvalget mener at en utbygging innenfor innspill 60 Geiteryggen vil komme i konflikt med de etablerte stiene i området. Skogen med rikt dyreliv, som er lett tilgjengelig og har tilrettelagte idrettsanlegg og turområder rundt Geiteryggen og Vindalsåsen, er daglig i	Det er kun riggområde ved Geiteryggen som foreslås til næringsformål.

			aktivt bruk av innbyggere i området, og et stort antall tilreisende i alle aldre og sosiale lag fra andre bydeler i Skien og omegn. Lokalutvalget anmoder om ikke å sette næring over beredskap, folkehelse, oppvekst og utviklingstilbud. Gimsøy lokalutvalg mener også det er spesielt viktig å bevare områder som i dag brukes til landbruk.	
3	Øvre Gjerpen lokalutvalg		Lokalutvalget har følgende kommentarer til de aktuelle arealinnspillene: Innspill 80_2 til og med 80_5 Gromstul: Ingen motforestillinger til at område 80_5 utredes videre. Utvalget ønsker imidlertid ikke at område 80_2 utredes ytterligere. Utvalget mener at næringsområdet da utvikler i feil retning og vil komme i konflikt med boligområder og landbruk. Utvalget mener derfor at næringsområdet Gromstul bør holdes vest for fylkesvei og bane. 61_1 og 61_2 – Bøgrenda: Ingen motforestillinger til ytterligere utredning. Det bør tas hensyn til ev. dyrket mark. 37_2 og 37_3 – Hoppestad, 37_1 – Århus og 14 Venstøphøgda: Negativ til ny vurdering. Utvikling vil komme i konflikt med dyrket mark. 18_1 og 18_2 – Langgård: Ingen motforestillinger på videre utredning. Feltene er inneklemt mellom eksisterende boligområder. 39 Høgås i Fjelldalen: Ingen motforestillinger på videre utredning.	80_2 blir ikke lagt inn. 80_5 Brubergåsen håndteres i reguleringsplan. Øvrige areal foreslås at forblir LNF.
3	Gulset lokalutvalg		Dersom det åpnes for flere næringsområder ved Gromstul, må infrastrukturen oppgraderes til og fra for å begrense enda mer tungtrafikk gjennom Gulset.	Dette er et spørsmål som naturlig vil inngå i trafikkutredning for reguleringsplan.
3	Kilebygda lokalutvalg		Lokalutvalget viser til tidligere drøftinger og Herrevassdragsplanen hvor behovet for spredt boligbygging har blitt synliggjort. Utvalget viser også til	Soner for spredt utbygging opprettholdes med samme kvoter som før.

			rullering av landbruksplanen hvor mulighetene for bygging av kårbolig, også på utskilt tomt, ble drøftet med Skien kommune. Lokalutvalget ber om at både muligheter for spredt boligbygging og kårboliger tas inn i planen. Lokalutvalget er også positive til utvikling av N26 Bjorstaddalen og utvikling av dette til industriformål.	
3	Klovholt, Vold og Søtvedt lokalutvalg	21	Klovholt, Vold og Søtvedt lokalutvalg vil at landbruksjord og dyrkbar mark i området må bevares for framtidig matberedskap og ikke nedbygges til industri- eller boligformål. Lokalutvalget ønsker også at arealene rundt Geiteryggen flyplass må sikres mot inngrep som kan påvirke flysikkerheten, herunder framtidig bruk av større fly og helikopterlandingsplass i beredskap for Sykehuset Telemark. Hensynet til dyreliv og friluftsliv må vektlegges dersom områder tas opp til ny vurdering for framtidig bruk til andre formål.	Arealene rundt Geiteryggen foreslås ikke som næringsområder nå
3	Klyve lokalutvalg	21	Klyve lokalutvalg er bekymret for trafikkutviklingen over Klyve. En ytterligere økt aktivitet på Rødmyr og Kjørbekk vil kunne føre til økt trafikk. Utvalget mener derfor at trafikkforhold over Klyvevegen/Hulkavegen må vurderes i forbindelse med endringen i kommuneplanen.	Kommunedirektøren har forståelse for problemstillingen. Forholdet til trafikk må vurderes nærmere ved regulering av de aktuelle arealene.
3	Lunde lokalutvalg		Lunde lokalutvalg støtter vurderingen av nye næringsområder, spesielt i lys av mulighetene som blir beskrevet av Google – utbyggingen på Gromstul i den begrensede rulleringen av kommunens arealdel. Det påpekes imidlertid at vei-infrastrukturen lenge har vært nedprioritert i samband med vekst i næringslivet. Veinettet har ikke holdt tritt med utviklingen på Gulset og Gromstul. Behovet for flyreiser vil trolig heller ikke avta. Med overstående begrunnelse ser ikke Lunde Lokalutvalg det som hensiktsmessig å begrense Geiteryggen flyplass for framtidig utvikling. Eventuelle boområder: Lunde lokalutvalg ser at Skien ifølge saken ikke har presserende utviklingsbehov for å etablere nye boområder. Lunde lokalutvalg ønsker derfor å presisere at alle utbyggingsområder som omhandler dyrkbar jord, landskap og naturverdier, innmarksbeite, buffersoner eller viktige	Næringsarealene ved Geiteryggen foreslås ikke. Det foreslås ikke boligområder som er i strid med nevnte interesser.

			naturtyper, må ekskluderes fra videre eller ny utbygging. Det samme gjelder stor avstand til lokalsenter og skole.	
3	Melum lokalutvalg	21	Melum lokalutvalg tar høringen til etterretning. Utvalget poengterer at de også er opptatt av å bevare dyrkbar mark. Dyrkbar mark defineres her som fulldyrket mark.	
3	Ytre Gjerpen lokalutvalg	21	Ytre Gjerpen lokalutvalg (YGL) mener det er viktig for framtidig matberedskap å bevare all landbruksjord og dyrkbar mark i deres område mot nedbygging til industri eller boliger. YGL mener at arealene rundt Geiteryggen flyplass må bevares mot alle arealinngrep som kan gå ut over kravene til sikkerhet for framtidig bruk av flyplassen for landing med større fly. Det gjelder også framtidig landingsareal for helikopter i beredskapen for Sykehuset Telemark. Ytre Gjerpen lokalutvalg mener at hensynet til friluftsliv og rekreasjon må tillegges stor vekt hvis områder tas opp til ny vurdering for framtidig bruk til ev. andre formål.	Jordvern er et høyt prioritert tema. Videre foreslår det ikke næringsområde i inn- og utflygningssone for Geiteryggen flyplass. Hensyn til friluftsliv er fulgt opp.
3	Gjerpen lokalutvalg		Gjerpen lokalutvalg støtter innspillet til Ytre Gjerpen lokalutvalg. Gjerpen lokalutvalg er spesielt opptatt av landbruksarealene i Gjerpensdalen og grønne lunger i deres område. Landbruksjord, dyrkbar mark og grønne lunger må bevares med tanke på framtidig matberedskap og folkehelse. Landbruksjord, dyrkbar mark og grønne lunger skal ikke nedbygges til industri- eller boligformål. Om det er aktuelt med ytterligere utbygging ved Gromstul, mener Gjerpen lokalutvalg det må tas med i planen en vurdering av trafikkbelastning og behov for boligbygging i utvalgets område.	Landbruksjord, matberedskap og folkehelse er ivaretatt i forslaget. Et nytt næringsområde vil innebære mer trafikk. Hvor mye, og ytterligere utredninger må tas ved regulering.
3	Åfoss lokalutvalg		Åfoss lokalutvalg vil uttrykke et tydelig ønske om å beholde Geiteryggen flyplass og de aktivitetene som i dag er tilknyttet flyplassen. Flyplassen er viktig for flere aktører, men særlig viktig som en beredskapsflyplass i ulike krisesituasjoner. Det er også viktig å opprettholde en luftfartsfaglig angitt sikkerhetssone rundt flyplassen og at det ikke må bygges heller lages andre hindringer i denne sonen. Området rundt flyplassen er dessuten et mye brukt tur og rekreasjonsområde.	Hensynet til flyplassen er ivaretatt.

			Åfoss lokalutvalg kan derfor ikke anbefale at områder rundt flyplassen legges ut til verken industri, næring eller boligbyggingsformål.	
3	Valebø lokalutvalg		Valebø lokalutvalg tar forslag til planprogram for rullering av kommuneplanens arealdel 2026–2038 til orientering. Lokalutvalget understreker at distriktene, og spesielt Valebø, må sikres utviklingsmuligheter i det videre planarbeidet. Det er viktig at kommuneplanen legger til rette for bosetting, tilgang på boligtomter og grunnlag for næringsaktivitet også utenfor bybåndet, slik at Valebø kan opprettholde og styrke sitt lokalsamfunn.	Det er ikke lagt opp til å vurdere ny utvikling på Valebø ved denne rulleringen. Det er en sone for LNF-spredt ved Valebø som gir noe muligheter for spredt utbygging.
4 Organisasjoner og foreninger				
4	Grenland luftsportssenter AS (GLSS AS)	46	Gjelder arealinnspill 67_1 og 67_2. Skien flyplass er i dag fysisk er utformet som en større flyplass etter regelverket, med en rullebane på 1400m, men driftes som en mindre flyplass uten kommersiell passasjertrafikk. GLSS hevder at det å legge til rette for næringsbebyggelse i innflygingssona vil kunne korte inn reell rullebanelengde til nærmere 500 meter, og at det i tilfelle vil kunne ødelegge all flyvirksomhet på flyplassen. GLSS sterkt imot at det bygges noe under inn- og utflygingsflaten, fordi det reduserer sikkerheten ved flyplassen, og det vil ødelegge alle muligheter for en framtidig oppgradering av flyplassen igjen til en flyplass med kommersiell passasjertrafikk og flyging med større fly. GLSS viser til flyplassens viktige rolle i forbindelse med beredskap, utdanning av piloter og framtidige prosjekter knyttet til opplæring, droneflyging, elektrifisering av passasjerfly m.m. Det er lagt ved en rekke uttalelser fra forskjellige instanser, blant annet Sykehuset Telemark, Luftforsvaret og Luftfartstilsynet som alle støtter opp om at innflygingssona må holdes fri for bebyggelse.	Planforslaget innebærer ikke bebyggelse i inn- og utflygningssonen.

4	Biskopen i Agder og Telemark	64	Gjelder arealinnspillene 67_1 og 67_2 Solum. Biskopen i Agder og Telemark mener det fortsatt er viktig at foreslåtte buffersone opprettholdes og utnytter terreng slik at det sammen med tydelige reguleringer i vider planarbeid legges vekt på at byggvolum i forhold til høyde og visuell tilpasning hindrer etableringer som virker skjemmende på Solum kirkested som kulturminne og landemerke. Det er også viktig av etablering av ny virksomhet ikke har et støynivå som negativt påvirker bruken av Solum gravplass som sted for gravseremonier og sørgested.	I tråd med bystyrets vedtak foreslås ikke dette næringsområdet inn i planen.
4	Telemark landbruksselskap	66	Gjelder arealinnspill 78 Århus gård. Telemark landbruksselskap er en privat interesseorganisasjon og paraplyforening for 25 landbruksrelaterte næringsorganisasjoner i Telemark. Drift og utvikling av Århus gård er en av de viktigste oppgavene. 12 personer har Århus gård som arbeidsplass, TL sin administrasjon er lokalisert her, og det er 140 andelshavere som er tilknyttet andelslandbruket. Gården er del av flere prosjekter rettet mot barn og unge, og er den eneste 4H-gården i fylket. Gården ligger i et område med rik kulturhistorie, geologi og artsmangfold, og er del av kulturlandskap av nasjonal interesse. Videre peker landbruksselskapet på viktigheten av landbruket i beredskapssammenheng, og verdien av andelshagen og skolehagen som opplæringsarena og kunnskapsformidling med tanke på egenberedskap. Med bakgrunn i områdets unike kvaliteter og med hensyn til framtidig drift av gården, mener landbruksselskapet at det vil være svært uheldig å legge til rette for boligutvikling i dette området.	Kommunedirektøren foreslår å beholde området som et LNF-område av hensyn til natur, landbruk og føringer for samordnet areal- og mobilitet.
4	Skien idrettsråd	67	Gjelder arealinnspill 60 – Geiteryggen, 67_1 og 67_2 Solum og 129, 115 og 77 Furuheim. Skien idrettsråd viser til innspill om mulig næringsutvikling ved Geiteryggen. Idrettsrådet presiserer at det er krevende for idrettene som er i dette området å finne alternative plasser for å drive sin aktivitet. Mener også at det er svært viktig at idretter/særidretter ikke blir fratatt sine områder som de har mulighet å drive aktivitet på, hvis ikke kommunen kan tilby likelydende eller bedre tomtearealer. Ev. kostnader for flytting av idretter må	Kommunedirektøren har kommet frem til at ingen av de aktuelle arealene foreslås inn i planen. I tråd med tilbakemelding til kulturkontoret, blir det ikke

			også vurderes. Idrettsrådet ber derfor om at kommunen skåner området i dette innspillet hvor det bedrives idrettsaktivitet. Videre er idrettsrådet opptatt av at innspill 67_1 og 67_2 ikke skal begrense mulighet for utøvelse av luftsport på Geiteryggen. Idrettsrådet er også svært bekymret for konsekvensene en eventuell utbygging av på Furuheim (innspill 129, 115 og 77) vil ha for friluftsliv, for BMX-miljøet og for hestesportmiljøet i dette området. Avslutningsvis ber Idrettsrådet om at det ved planlegging av nye utbyggingsområder settes av plass til at eksisterende idrettsanlegg har mulighet til å utvide anleggene sine ved behov.	vurdert utvidelser av eksisterende idrettsanlegg og områder. Dette kan eventuelt bli vurdert ved neste rullering, som åpner for nye arealinnspill.
4	Grenland fallskjermklubb (GFSK)	71	Gjelder arealinnspill 67_1 og 67_2 Solum. GFSK er bekymret for hva en innskrenking av sikkerhetssonene til flyplassen vil medføre for drift og bruk, og mener at deres aktivitet vil måtte opphøre dersom de to næringsområdene vedtas. GFSK anmoder derfor kommunen om å la planen ligge slik den slik den er i dag. Dette for å gi GFSK muligheten til å arbeide innenfor forutsigbare rammer. Det vil samtidig gi kommunen frivilling arbeidskraft som er med på å holde flyplassen operativ, også for beredskap.	Arealene foreslås ikke inn i planen. Bystyret bestemte at 67_2 ikke skulle utredes videre, og etter en samlet vurdering mener kommunedirektøren at det ikke er hensiktsmessig å foreslå en revidert avgrensning av innspill 67_1.
4	Forum for natur og friluftsliv i Telemark	72	FNF Telemark sitt høringsbrev tar utgangspunkt i de konkrete arealinnspillene, og sendes på vegne av 4H Telemark, Birdlife Norge avd Telemark, DNT Telemark, Grenland krets av Norges Speiderforbund, Naturvernforbundet i Telemark, Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) Telemark, Skogselskapet Buskerud og Telemark, Syklistenes Landsforening Grenland, Telemark Botaniske Forening og Vestfold og Telemark Orienteringskrets. FNF Telemark mener at bestillingen om å åpne for storhandel på Kjørbekk, Bjørntvedt og Rødmyr strider mot statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, klima og energi. Mener også at avbøtende tiltak for å unngå de viktigste stiene og områdene ikke vil ivareta kvalitetene for naturmangfold og friluftsliv.	Kommunedirektøren har vurdert områder på bakgrunn av et politisk vedtak i forbindelse med planstrategien.

			FNF Telemark mener at den begrensede rulleringen av arealplanen prioriterer økonomisk bærekraft. FNF etterlyser at planprogrammet tar med miljømessig og sosial bærekraft. For å vurdere om planprogrammet er bærekraftig, må man se på hvordan det påvirker alle tre dimensjonene samtidig. En bærekraftig løsning må være miljømessig forsvarlig, sosialt rettferdig og økonomisk levedyktig. FNF mener det er bærekraftig å ivareta Solumsmarka og friluftsområdene, og vurdere mer grå arealer til næring og storhandel. FNF Telemark har ingen innvendinger til at innspill 67_1 Solum benyttes til næring, men mener at de øvrige feltene ikke bør benyttes til næring av hensyn til naturmangfold, dyreliv og friluftsliv. Mer detaljert begrunnelse for dette for de ulike innspillsområdene er å finne i høringsbrevet.	67_1 blir ikke foreslått til næring.
4	Skien kirkelige fellesråd	74	Gjelder arealinnspill 67_1 og 67_2 Solum. Arealene ligger tett på Solum kirke og gravplass. Fellesrådet peker på viktigheten av at en eventuell utvikling av disse områdene tar hensyn til kirkens nærhet, og da spesielt med tanke på støy. Mener det er viktig at den eksisterende jordvollen mellom gravplassen og 67_2 beholdes som en forsterket buffer.	67_1 og 67_2 foreslås ikke inn i planen.
4	Grenland modellbilklubb	77	Gjelder arealinnspill 85 Geiteryggen. Grenland modellbilklubb er lokalisert på Geiteryggen og er en dugnadsbaser motorsportklubb. Klubben har eksistert siden 1983. Klubben opplyser om at dersom arealene de i dag disponerer blir omdisponert til næringsarealer, er klubben helt avhengig av å få tildelt erstatningsarealer for å kunne videreføre driften. Klubben er et lite idrettslag uten økonomisk mulighet til å etablere nytt anlegg på egenhånd.	Planprogrammet har vært tydelig på at arealene for modellbilbane ikke skal vurderes til næring. Planforslaget følger opp dette.
4	Treindustriens landsforening	82	Treindustrien er bransjeorganisasjon for norske produsenter av byggematerialer i tre. Foreningen har følgende innspill: • Avskoging til utbyggingsformål må unngås. Videreutvikling, rehabilitering og påbygg av eksisterende bygningsmasse er en naturlig og nødvendig del av en planprosess som tar hensyn til klima og natur.	Det er ikke foreslått utbygging i skog.

			• Gode skoler, barnehager og sykehjem er helt nødvendig i et bærekraftig lokalsamfunn, og dette bør prioriteres også i stramme budsjetter. Manglende kapasitet begrenser nødvendig boligbygging, og gir også uforutsigbarhet som er til hinder for næringsutvikling. • Skogbruksfaglig kompetanse bør involveres, også fra næringen. Skogforvaltning, stedsutvikling, og miljøtiltak henger sammen, og de beste løsningene forutsetter et bredt og solid kunnskapsgrunnlag. • Kommunen bør i egne prosjekter sette krav til PEFC- eller FSC-sertifisert trevirke, slik at byggematerialer hentes fra bærekraftig forvaltet skog. • Det bør settes klare mål for nødvendig boligbygging på en måte som samtidig ivaretar klima og natur. • Jordvernet bør styrkes, slik at skogareal ikke blir omregulert til jordbruk som erstatning for tapt matjord	Arealdelen gir ikke direkte føringer som prioriteringer i budsjettet. Landbrukskontoret har vært involvert i arbeidet med planen. Innspillet sendes videre til eiendom for vurdering. Det er ikke satt nye mål for boligbygging, men det er fortsatt betydelig potensial for boligbygging i Skien kommune. Jordvernet er betydelig styrket de senere år.
4	HV 03 Telemark og Buskerud heimeverndistrikt	83	HV-03 ber Skien kommune ta høyde for fremtidige endringer i norsk beredskap i behandlingen av Geitryggen flyplass og vurdere dette argumentet, men kan ikke vise til konkrete forhold til hinder for utvikling av området	Forholdet er vurdert.
4	Jordvernforeningen Telemark	87	JVT er bekymret over at Skien kommune på nytt skal vurdere omdisponering av dyrka mark til boligformål og til næringsformål. Behovet for vern av dyrka mark og dyrkbar mark har ikke blitt svekket siden Skien bystyre fattet sitt vedtak den 25. 05. 2023. JVT mener derfor at Skien kommune ikke må omdisponere noen av arealene som nå er til vurdering, til annet formål enn jordbruk og matproduksjon.	Kommunedirektøren foreslår ikke ny omdisponering av dyrka jord.
5 Øvrige aktører (utbyggere, grunneiere og privatpersoner)				

5	Lede AS	22	Lede AS viser til opplysninger gitt som uttalelse ved varsel om høring og offentlig ettersyn av planarbeid 09.03.2023. Nettselskapet bemerker at illustrasjonene ikke viser hensynssoner. Det understrekes at hensynsoner skal inkluderes i det endelige plankartet i henhold til tidligere uttalelse.	Hensynssoner for ledningsnett ligger i plankartet.
5	Tron Olav Tinnes	25	Gjelder arealinnspill 60 – Geiteryggen. Tinnes er grunneier av arealet og bekrefter at han stiller seg positiv til at areal på fremmes for videre behandling.	Arealet foreslås ikke til næring. Viser til vurdering i konsekvensutredningen
5	Telemark Toto	36	Telemark Toto ønsker å få vurdert deler eller hele sin eiendom på Furuheim som næringsareal. Telemark Toto mener det er mulig å omrokere leietakere og gjøre mindre justeringer på treningsanlegget på Furuheim for på den måten frigjøre plass til annen næring. Det opplyses om at det ikke er aktuelt med ny lokalisering av travbane, og at dagens travbane på Klosterskogen tvert imot skal oppgradere og utvikle anlegget der det ligger.	Administrasjonen i Skien kommune har undersøkt miljøteknisk rapport fra 2024. Den gir ikke gode svar for arealbruk. Det er ikke bestilt ny rapport nå ved begrenset rullering, som er nødvendig for å finne ut av om arealet kan egne seg til næring. Viser for øvrig til vurdering i KU Tas med som viktig opplysning.
5	Nye Veier	37	Ingen merknader.	
5	Skauen Bergh	44	Gjelder arealinnspill 34 – Bratsberg. Bergh ønsker at tomten skal avsettes til boligformål i kommuneplanen, og ikke LNF-formål. Mener at tomten ligger godt til rette for boligutvikling, med nærhet til eksisterende boligfelt og tett på g/s-veg langs Håvundvegen. Viser avslutningsvis til sårbarhetsanalysen som ble utarbeidet ved forrige rullering, og mener at analysen legger for stor vekt på hensynet til de registrerte naturverdiene.	Etter utredning av arealet, mener kommunedirektøren at arealet bør beholdes som LNF. Arealet ligger i en skog med viktig naturtype og bryter den naturlige utbyggingsstrukturen i

				området. Viser for øvrig til vurdering i KU
5	Øyvind Ambrossen	51	Gjelder arealinnspill 14 Venstøphøgda. Ambrossen er grunneier for arealet og ønsker ikke lenger at området skal vurderes som boligformål.	Arealet er tatt ut av planarbeidet og har ikke blitt utredet.
5	Scheen As	54	Gjelder arealinnspill 77 Furuheim. Eiendommen berøres av både kommuneplanrulleringen, og av detaljregulering for fylkesveg 3294 - Trommedalsvegen (Høringsfrist 15.08.2025). I forslag til regulering er deler av arealet foreslått avsatt til LNF. Scheen ber på vegne av grunneier om at eiendommen endres fra LNF til næringsformål i både pågående reguleringsplan, og i kommuneplanens arealdel.	For innspill 77 var intensjonen å vurdere næringsarealer nord for eksisterende Trommedalsveg. Kommunedirektøren legger til grunn at næringsareal sør for eksisterende Trommedalsveg ble avklart ved forrige rullering, hvor næringsarealet 11 ble avsatt som en mindre utvidelse av næringsområde ved Rødmyrjorde.
5	Thea Dale Lauritsen	94	Gjelder arealinnspill 37-1 Århus. Høringsuttalelsen består av et skisseutkast som viser mulig framtidig bebyggelse på arealet. Foreslått utbyggingsområde er redusert sammenlignet med det opprinnelige arealinnspillet, og vil ifølge Lauritsen ikke lenger berøre dyrka mark.	Selv om revidert innspill ikke berører dyrka jord direkte, er det vanskelig å opprettholde en god buffersone, og dyrka jord blir mer inneklemt. I tillegg blir viktig naturtype i skog berørt her, samt at området kommer i konflikt med føringer innen arealbruk og mobilitet. Kommunedirektøren foreslår at arealet ikke tas inn i planen ved høring.
5	Bjørntvedt utvikling AS	56	Ber om at eiendom gbnr 221/1760 og 221/2226 (Dalene gartneri) kan omgjøres fra næringsformål til boligformål.	Arealet foreslås ikke til bolig. Viser til vurdering i konsekvensutredningen.

5	Løvenskiold-Fossum	57	Ønsker ny vurdering av innspillet fra forrige rullering vedr. gbnr. 3/23 og 3/35 på Århus. Mener at innspillet i forrige runde ble lagt bort på feilaktig grunnlag. Det er nå innhentet ny rapport for kartlegging av naturmangfold på eiendommene, hvor det ikke er registrert noen spesielle naturverdier.	Arealet ble ikke innlemmet i planprogrammet, og har dermed ikke blitt vurdert ved denne rulleringen.
5	Trond Sem	60	Gjelder arealinnspill 37_2 og 37_3 Hoppestad. Sem ber om at områdene 37-2 og 37-3 videreføres i som boligbebyggelse i ny plan. Han viser til tidligere høringsrunder, hvor arealene er justert for å minimere inngrep på dyrka mark. Det argumenteres med at utbyggingen vil være fordelaktig på flere måter, deriblant at utbyggingen vil kunne gi eksisterende boliger langs Hoppestadvegen mulighet for tilknytning til offentlig vann- og avløp.	Arealene foreslås å bli beholdt som LNF. 37_2 har betydning for dyrka jord, også revidert forslag. 37_3 har betydning for både natur og landbruk. Begge innspillsområder vurderes også å være i strid med føringer for arealbruk og mobilitet, spesielt nullvekstmålet. Viser for øvrig til konsekvenutredning
5	Adapt Arkitekter AS	61	Innspillet gjelder Mælagata nord 145, gbnr 4/284 og 4/94, hvor det ønskes endring av arealformål fra LNF til bolig. Arealene eies av Byggmester Lauritsen as, og har et samlet areal på ca. 2500 m2. Det er ønske om å tilrettelegge for 4-5 mindre boliger. Eiendommene grenser mot dyrket mark på tre sider, og er i dag allerede bebygd med bolig og garasjebygg, som planlegges revet.	Arealet er ikke en del av planprogrammet. Vurderes derfor ikke ved denne rulleringen.
5	Svanberg byggteknikk	62	På vegne av tiltakshaverne Nordang og Hoppestad, ber Svanberg Byggteknikk AS om at deres innspill om boligutbygging ved Bøgrenda fra 2022 fremmes i forbindelse med ny rullering av arealdelen. Det vises til at innspillet ble avskrevet grunnet lang avstand til skole og at utbyggingen vil berøre dyrket mark. Ut fra brevet fremgår det at Svanberg ser på skolevegen som uproblematisk. Svanberg mener videre at utbyggingsforslaget ivaretar og beholder landbruksområder til dyrkbar mark.	Arealene ved Bøgrenda har betydning for dyrka jord og natur. Videre er arealene i strid med føringer for arealbruk og mobilitet. Arealene foreslås å beholde arealformål LNF.
5	Ellen Dagsrud	63	Gjelder arealinnspill 64_1 og 64_2 Strømdal. Dagsrud er imot at friområdene/skogen skal bygges ned, og viser til skogens verdi for nærfriluftslivet, betydningen bynære friluftslivsområder har for folkehelsen, og hensynet til natur- og biomangfold. Dagsrud beskriver skogen som en viktig grønn forbindelse mellom Falkum og Kollmyr, som har	Arealet foreslås beholdt som følge av store negative konsekvenser for friluftsliv i området.

			verdi både som ferdselsåre, «hundremeterskog», lek og turgåing. Skogen har rikt fugle- og dyreliv, gamle trær, og variert artsmangfold. Det vises også til grøntområdets verdi med tanke på landskapsvirkning.	
5	Allstad AS	65	Gjelder arealinnspill 67_1 og 67_2 Solum. Allstad Eiendom støtter kommunedirektørens anbefaling om at arealinnspillene vurderes på nytt i kommende begrenset rullering av kommuneplanens arealdel.	Bystyret besluttet å ikke vurdere 67_2 på nytt. 67_1 kunne vurderes med begrensninger knyttet til inn- og utflygningssoner. Etter en samlet vurdering foreslås det ikke å legge inn nye næringsområder her nå.
5	Tor Axel Eliassen	68	Gjelder arealinnspill 78 - Århus gård. Eliassen støtter omdisponering fra LNF til bolig, og mener at arealet ikke utgjør en nasjonal jordvernsinteresse, men representerer et viktig utviklingspotensial for kommunen og fellesskapet. Viser til rulleringen av kommuneplanen i 2007, da arealet ble omgjort fra bolig til LNF. Eliassen stiller spørsmål ved håndteringen av de eiendomsrettslige forholdene den gang, som han mener bidro til å svekke rettsvernet for privat eiendom.	Arealet foreslås beholdt som LNF-område. Arealene er en potensiell ressurs for fremtiden. Videre vil deler av boligområde her komme i konflikt med natur, og ikke være i tråd med nullvekstmålet.
5	Niels Torp+ Arkitekter MNAL	70	Innspillet gjelder et areal som i gjeldende arealdel har feltnavn NF5, på Myren (næring/forretning). Utvikler ønsker at området legges inn med boligformål i ny arealdel. Det legges fram en rekke argumenter, deriblant at Myren er et gråareal, som innebærer at en boligutvikling her ikke medfører nedbygging av natur. Arealet ligger også innenfor eksisterende bystruktur, med nærhet til sentrum, dagligvareforretninger og andre servicefunksjoner. Området har også gode solforhold og en attraktiv beliggenhet ved elva. Mulighetsstudier for området er vedlagt innspillet og viser en høy utnyttelse med blokkbebyggelse i ulike variasjoner.	Arealet er vurdert, i tråd med bystyrets vedtak av planprogram. Kommunedirektøren kan anbefale forslaget. Hensyn til forurensning og luft fra renseanlegget må håndteres i videre prosesser.
5	Håkon Nedberg	76	Nedberg viser til eget innspill om nye boligtomter innsendt ved forrige rullering (arealinnspill 41_1 og 41_2 Høglivegen og Lundsåsen) som han mener er i tråd med planstrategien som ble vedtatt av bystyret i 2024.	Listen av områder som vurderes baserer seg på et politisk vedtak fra bystyret.

			Nedberg kan ikke finne noen faglige grunner til at innspillet ikke kan tas med i den kommende rulleringen. Mener videre at områder for spredt bebyggelse bør ses på i en samlet prosess, og at alle tidligere innspill til boligområder burde vurderes på nytt (og ikke bare noen av dem, slik planprogrammet legger opp til).	Vurdering av områder for LNF-spredt blir ikke vurdert i denne omgang.
5	Henrik Aulie Søvik	78	Gjelder arealinnspill 64_1 og 64_2 Strømdal. Søvik er imot omgjøring til boligformål, og viser til at feltene i dag er del av et større skogvokst grøntbelte mellom Myren og Gulset. Skogen har rikt dyreliv, fungerer som støyskjerming mot Gulsetringen, og brukes som både turvegforbindelse for beboere på Gulset, og som rekreasjons- og lekeområde for beboerne på Strømdal og omegn. Søvik ønsker med bakgrunn i dette at området beholdes som friområde.	Arealet foreslås beholdt som friluftsområde følge av store negative konsekvenser for friluftsliv i området.
5	Løvenskiold-Fossum / Erik Olsson	81	Gjelder en utvidelse av arealinnspill 80_5 Gromstul. Løvenskiold-Fossum foreslår å utvide arealinnspill 80_5 mot syd. Foreslått areal strekker seg til Bjørndalen pukkverk i syd og opp mot Ulvskollen i vest, og er på til sammen ca. 2 kvadratkilometer. Det vises til at nærheten til datasenteret kan gi mulighet for næringer som kan benytte seg av datasenterets overskuddsvarme når det kommer i drift.	Innspillet er blitt utredet, men fordi arealet også er under regulering, avventes det å legge inn i arealet i kommuneplanen.
5	Eurojuris Telemark	85	Innspillet dreier seg om område nr. 78 på Århus, som er et av feltene som er tatt med fra forrige rullering. Det hevdes i innspillet at disse tomtene i sin tid ble fradelt med tanke på boligutbygging, og at det ble gitt full tomtepris for arealene. Tomtene var tidligere avsatt til bolig i kommunedelplanen, men ble så omgjort til LNF. Det er i innspillet gjort en vurdering av områdets verdi som skog og landbruksareal, hvor det i innspillet konkluderes med lav verdi på begge områder, og at tomtene dermed er godt egnet for boligutbygging.	Arealet foreslås beholdt som LNF-område. Viser til vurdering i konsekvensutredning.
5	Børve Borchsenius AS	86	Uttalelsen gjelder område N13 i gjeldende arealdel. Børve Borchsenius ber på vegne av grunneierne om at det i forbindelse med revisjon av arealdelen blir vurdert å utvide område N13 til eiendomsgrensen i sør, i samsvar med tidligere innsendte innspill. Arealet er registrert som	Kommunedirektøren har ikke vurdert dette spørsmålet på nytt. Området fikk innsigelse fra statsforvalteren av hensyn til

			dyrkbar jord, men det er i uttalelsen argumentert for at området ikke er spesielt egnet for dyrking grunnet tynt jordlag/manglende matjordlag.	dyrkbar jord, og det var ikke en del av planprogrammet å vurdere dette på nytt.
5	Emma Louise Langård	92	Gjelder arealinnspill 18_1 og 18_2 Langård. Langård ønsker at ca. 16 dekar av eiendom gbnr 57/3 legges inn i arealdelen som boligformål. Hevder at området ikke er egnet og ikke i bruk til landbruksformål, men at beliggenheten egner seg godt for boligformål.	Arealet foreslås beholdt som LNF. Viser til vurdering i konsekvensutredning.